

**Biblioteksplan för
Kristianstads kommun
2023**

INNEHÅLL

INLEDNING	3
BIBLIOTEKEN I KRISTIANSTADS KOMMUN	3
SAMARBETEN	5
BIBLIOTEKENS UTVECKLINGSOMRÅDEN OCH MÅL	7
KULTUR OCH UPPLEVELSER	7
LITTERATUR OCH LÄSNING	8
DIGITALISERING OCH INFORMATIONSKUNNIGHET.....	9
MÅNGFALD OCH TILLGÅNGLIGHET	10
UTVÄRDERING	12
STYRDOKUMENT OCH RIKTLINJER	12
ÖVRIGA DOKUMENT	12

Inledning

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken verka för det demokratiska samhällets utveckling. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och bidra till fri åsiktsbildning och lärande. Litteraturens ställning och intresset för bildning ska främjas. Kommuner och landsting ska enligt samma lag anta biblioteksplaner för sin verksamhet. Syftet med Kristianstads kommuns biblioteksplan är att stärka den kommunala biblioteksverksamheten genom att ge struktur och inriktning för de viktigaste utvecklingsområdena. Planen är tillgänglig för alla och tydliggör folk- och skolbibliotekens uppdrag och inriktning.

Kristianstads kommuns vision "Vi lyfter tillsammans" bygger på tre områden: tillväxt, tanke och trivsel. Visionen handlar bland annat om delaktighet, mångfald och ett positivt samhällsklimat. Den värdegrund och de strategier som gäller för kommunen som helhet gäller också för biblioteken. Kommunen arbetar aktivt med en genomförandestrategi för att i verksamheterna realisera barnkonventionen. Att utveckla och förbättra barn- och ungdomsperspektivet har varit en viktig del i arbetet med biblioteksplanen.

Denna plan är framtagen och reviderad i nära samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Biblioteken i Kristianstads kommun

Folkbibliotek

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun ha folkbibliotek, tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska.

Folkbiblioteksorganisationen i Kristianstads kommun omfattar stadsbibliotek, tio filialer, en bokbuss med cirka 80 hållplatser och ett digitalt bibliotek (SNOKA).

Målsättningen är att fungera som *ett* bibliotek med 13 dörrar; att vara en organisation som erbjuder tillgång till information och kvalitativ biblioteksservice oavsett var i kommunen man bor. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för folkbiblioteken.

Skolbibliotek

Enligt skollagen ska elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek. En väl fungerande skolbiblioteksverksamhet är en del av skolans framgångsrika undervisning och bidrar till att utveckla elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Viktiga förutsättningar för detta är att biblioteket är bemannat med fackutbildad bibliotekarie, att samverkan sker mellan skolbibliotekarie och lärare samt att skolbibliotekarie och skolbiblioteket har en given plats i det pedagogiska arbetet och i skolans demokratiska uppdrag. Skolbiblioteksverksamheterna i Kristianstads kommun ser olika ut och ett mål är att likvärdigheten ska öka när det handlar om elevers tillgång till ett väl fungerande skolbibliotek.

Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för skolbiblioteksverksamheterna på de kommunala grund- och gymnasieskolorna, vuxenutbildningen samt för skolbibliotekscentralen. Rektor ansvarar för sin skolas bibliotek och dess bemanning. Skolbibliotekscentralen tillhör barn- och utbildningsförvaltningens utvecklingsavdelning och fungerar som ett stöd för förskolor och skolor i utvecklingen av biblioteksverksamheten. Målgrupper för stödet är skolbibliotekarier, skolledare, lärare och förskolelärare.

Det finns flera friskolor i kommunen. Flera av friskolorna använder sig av folkbiblioteken och det finns möjlighet att gentemot avgift ta del av särskilda tjänster.

Integrerade folk- och skolbibliotek

Integrerade folk- och skolbibliotek finns i Degeberga, Everöd, Fjälkinge, Färlöv och Önnestad. Med integrerat folk- och skolbibliotek menas att kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen/annan huvudman tillhandahåller bibliotek för både allmänhet och skola i samma lokal. Samordningsvinsterna är bland annat ökad tillgänglighet för skolans elever och personal, utvecklingsarbete i samarbete mellan kollegor och effektivare nyttjande av medieresurser. Folk- och skolbibliotekspersonal ska samverka på respektive bibliotek.

Förskolebibliotek

I Kristianstads kommun finns förskolebibliotek på flera förskolor. Syftet med förskolebiblioteken är att stimulera barnens läslust och språkutveckling. Satsningen är ett samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen och en arbetsgrupp med representanter från folkbiblioteken och skolbibliotekscentralen stödjer arbetet med förskolebibliotek. Förskolor och det lokala folkbiblioteket samverkar för att barnen ska ges tillgång till ett stort och varierat mediebestånd.

Samarbeten

Samverkan mellan biblioteken gör att de kommunala medlen kan användas på ett effektivt sätt. Biblioteken inom barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen samverkar på flera olika sätt:

- Biblioteksdatasystemet Quria är gemensamt för folk- och skolbiblioteken. Medier reserveras och skickas mellan biblioteken.
- Det finns abonnemang på databaser som köps in gemensamt för hela kommunen.
- Varje år ansöker förvaltningarna gemensamt om inköpsstöd för litteratur från Kulturrådet för att främja läsningen hos barn- och ungdomar genom samarbetsprojekt mellan förskola/skola och folkbibliotek.
- Kulturspindeln är ett nätverk mellan skolan och olika kulturinstitutioner i Kristianstad (Kulturhuset Barbacka, Regionmuseet Kristianstad, Musik i Syd, folkbiblioteken, Kommunala musikskolan och skolbibliotekscentralen). Nätverket ansvarar bland annat för att verkställa arrangemang inom Kulturnyckeln som garanterar att alla barn och elever i för- och grundskolan har möjlighet att ta del av kultur varje läsår.
- Arbetet med förskolebibliotek sker i samarbete mellan de båda förvaltningarna.

Folkbiblioteket har ett utvecklat samarbete med omsorgsförvaltningen om biblioteksservice, bland annat genom fortbildning av speciella kulturombud. Genom avtal med kriminalvården erbjuds biblioteksservice till de intagna på häktet och

anstalten i Vä. Stadsbibliotek, filialer och bokbuss har ett väl utvecklat samarbete med närliggande förskolor för att stödja förskolornas läsfrämjande arbete.

Folkbiblioteket samarbetar med Kristianstad högskolas bibliotek genom gemensamma medietransporter.

Kristianstads bibliotek ingår som ett av sex kommunbibliotek i ett delregionalt samarbete i nordöstra Skåne. Det övergripande syftet med samarbetet är att biblioteksanvändarna i nordöstra Skåne ska uppleva att de besöker och använder ett enda bibliotek med dess samlade utbud och tjänster. Biblioteksanvändarna i området har tillgång till 35 bibliotek, en miljon medier och en gemensam katalog, SNOKA, med möjligheter att söka och reservera böcker från alla bibliotek. SNOKA är också en evenemangskalender med information om vad som händer på de olika biblioteken.

Kristianstads stadsbibliotek är tillsammans med Musik i Syd en del av Kulturkvarteret. Samarbete sker bland annat kring gemensamma evenemang och olika projekt. Bibliotek, bistro och konserthus skapar tillsammans ett helt kvarter för kultur.

Bibliotekens utvecklingsområden och mål

Kristianstads kommuns biblioteksplan är uppbyggd kring fyra utvecklingsområden som representerar bibliotekens kärnverksamheter. Det här är områden som också uppmärksammas regionalt och nationellt. För varje utvecklingsområde har mål formulerats och strategier utformats. Strategierna kan ligga till grund för lokala handlingsplaner.

Kultur och upplevelser

Folkbiblioteken erbjuder skön- och facklitteratur, tidskrifter, musik och film samt evenemang som föreläsningar, författarmöten, teaterföreställningar och workshops för olika åldrar. Detta gör folkbiblioteken till centra för kulturella och konstnärliga upplevelser och aktiviteter. Bokfestivalen är ett årligen återkommande kulturarrangemang som stärker Kristianstads profil som litteraturstad och biblioteket som kulturarrangör.

Kulturnyckelns program erbjuder barn och elever i för- och grundskola möjlighet att ta del av och utveckla olika uttrycksformer genom till exempel litteratur, drama, musik och dans. Folkbiblioteken och skolbibliotekscentralen ansvarar för de litterära arrangemangen inom Kulturnyckeln. Enligt läroplanen har skolan ansvar för att elever kan använda och ta del av många olika uttrycksformer samt att de har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.

Mål och strategier:

Människor finner bibliotekens program inspirerande och angelägna

- Folkbiblioteken erbjuder ett brett programutbud med fokus på berättelsen.
- Folkbiblioteken arbetar aktivt med marknadsföring av bibliotekens utbud och uppdrag.

Besökare upplever biblioteksrummet som välkomnande, tillgängligt och en självklar mötesplats.

- Folkbiblioteken arbetar med värdskap och biblioteksrummets fysiska miljö.

- Folk- och skolbiblioteken beaktar barnens perspektiv i arbetet med biblioteksrummet.

Barn och unga tar del av och skapar olika kulturella uttrycksformer

- Folkbiblioteken utvecklar aktiviteter för att kunna erbjuda ett varierat programutbud och fokusera på barns kreativitet och eget skapande.
- Folkbiblioteken och skolbibliotekscentralen arbetar för att behålla en hög kvalitet på de litterära arrangemangen inom Kulturnyckeln.
- Skolbiblioteken anordnar författarbesök för gymnasieelever i samband med Kristianstad bokfestival.
- Skolbibliotekscentralen erbjuder digital fortbildning i kreativt skrivande.

Litteratur och läsning

Läsförståelse, språk, läslust och berättande betyder mycket för kunskapssamhällets utveckling och för människors välbefinnande. Att kunna läsa och förstå det man läser är en demokratisk fråga. Barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling har betydelse för deras måluppfyllelse i skolans alla ämnen. Biblioteken har ett tydligt uppdrag att inspirera till läsning och lyfta fram litteratur av olika slag och i varierade medieformer.

Mål och strategier:

Människors livskvalitet stärks genom bibliotekens tillgängliggörande av litteratur, läsning och berättelser

- Folkbiblioteken vässar och utvecklar sitt varumärke "litteratur och läsning" genom att använda berättelsen som utgångspunkt.
- Folkbiblioteken ökar sin attraktionskraft genom att erbjuda ett varierat utbud av medieformer.
- Folkbiblioteken utvecklar det uppsökande arbetet, särskilt mot omsorgsförvaltningens mötesplatser och andra aktörer.

Barn, unga och elever upplever läslust och utvecklar sin språkliga förmåga

- Folk- och skolbiblioteken samverkar för att nå målgruppen barn och unga.
- Folkbiblioteken arbetar för att skapa vuxna läsande förebilder.
- Folkbiblioteken och skolbibliotekscentralen samverkar med förskolan för att stimulera barns språkutveckling och läslust, till exempel genom arbetet med förskolebibliotek.
- Skolbibliotekarier och lärare samverkar för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.
- Skolbibliotekscentralen samordnar författarbesök för elever i årskurs 8.

Digitalisering och informationskunnighet

Digitaliseringen spelar stor roll för förändring och utveckling av bibliotekens uppgift i samhället. En stor del av samhällets tjänster är helt digitala. Internetstiftelsen i Sveriges (IIS) undersökning *Svenskarna och internet* (2018) visar dock att en halv miljon människor inte använder internet alls. Den digitala delaktigheten är en demokratifråga, alla ska ha tillgång till samhället på samma villkor. Det är därför viktigt att biblioteken arbetar för att fler utvecklar sin digitala kompetens.

I Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet framgår att barn och elever ska utveckla en adekvat digital kompetens. Enligt strategin har skolbiblioteket en viktig pedagogisk uppgift att fylla när det handlar om att stärka elevers kompetenser i bland annat informationssökning och källkritik.

Mål och strategier:

Människor stärker sin digitala delaktighet och kompetens

- Folkbiblioteken arbetar för att skapa digitala lärmiljöer, samt tillsammans med andra förvaltningar, ett digitalt lärcentrum.
- Folkbiblioteken arbetar för att dess användare får kunskap om och använder det digitala biblioteket SNOKA.

Barn, unga och elever utvecklar digital kompetens och förmågan att söka information och vara källkritisk i olika typer av källor

- Folkbiblioteken erbjuder barn och unga tillfällen att utforska digitala miljöer till exempel genom programmering.
- Skolbibliotekarier och lärare samverkar för att elever ska utveckla digital kompetens och informationskunnighet, till exempel i undervisning i källkritik.
- Skolbibliotekarier stödjer lärare och elever i urvalet och användandet av lärresurser.
- Skolbibliotekarier arbetar för att elever ska bli självständiga användare av skolbiblioteket, till exempel genom självutlån.

Mångfald och tillgänglighet

Biblioteken ska erbjuda mångfald i innehåll, aktiviteter och arrangemang och ge möjlighet till social interaktion och gränsöverskridande möten i en tilltalande och stimulerande miljö. Sedan januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige. Med utgångspunkt i de fyra huvudprinciperna; alla barns lika värde, barnets bästa i första hand, barns rätt till utveckling, barns rätt till delaktighet, kommer biblioteken att skapa nya arbetssätt för att tillgodose våra yngsta medborgares behov.

Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Det ska finnas forum för samråd med barn och elever. Alla som arbetar i skolan ska stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och arbeta för att skapa en tillgänglig miljö för utveckling och lärande.

Mål och strategier:

Människor har möjlighet att ta del av och känna igen sig i bibliotekens utbud, oavsett förutsättningar som exempelvis funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, kön eller ålder

- Folkbiblioteken utvecklar funktionalitet och användarvänlighet hos det digitala biblioteket SNOKA.
- Folk- och skolbiblioteken har kännedom om vilka olika språk som talas för att kunna erbjuda litteratur på olika modersmål.

- Folkbiblioteken erbjuder människor med funktionsnedsättning vägledning och information om digitala hjälpmedel.

Användare kan påverka bibliotekens utbud

- Folkbiblioteken skapar kanaler där användarna ges möjlighet till inflytande.

Barn och ungas åsikter beaktas i bibliotekens verksamheter

- Folk- och skolbiblioteken skapar forum för barns delaktighet och inflytande.

Elever har en tillgänglig lärmiljö där var och en kan utvecklas utifrån sina förutsättningar

- Skolbibliotekarier samverkar med lärare kring elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd.
- Skolbibliotekarier samverkar med lärare som arbetar med flerspråkiga elever kring litteratur på olika modersmål.
- Skolbiblioteken erbjuder lättläst och inläst litteratur.
- Skolbibliotekarier samverkar med lärare kring användandet av digitala verktyg som ett stöd för alla elevers lärande.

Utvärdering

Biblioteksplanen följs upp årligen av representanter från kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Olika underlag tas fram för att synliggöra arbetet med planens mål och strategier.

Styrdokument och riktlinjer

[Bibliotekslag](#)

[FN:s barnkonvention](#)

[IFLA:s mångkulturella biblioteksmanifest](#)

[Kultur- och fritidspolitiska strategin](#)

[Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade](#)

[Läroplaner för olika skolformer](#)

[Nationell biblioteksstrategi](#)

[Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet](#)

[Regional biblioteksplan 2022-2025](#)

[Skollag](#)

[UNESCOS Folk- och skolbiblioteksmanifest](#)

[Vision Kristianstad 2030 Vi lyfter tillsammans](#)

[Strategisk färdplan 2021-2024](#)

Övriga dokument

[Kulturnyckeln](#)

[Svenskarna och internet 2018](#)

Kultur- och fritidsförvaltningen |
Kristianstads bibliotek |
Bibliotekschef Magdalena Jeppson |
073-313 67 35 |
www.kristianstad.se |
kommun@kristianstad.se

Barn- och utbildningsförvaltningen |
Utvecklingsavdelningen |
Utvecklingschef Anna Karlsdotter |
044-13 22 99 |
www.kristianstad.se |
kommun@kristianstad.se